

Erja Huusela-Veistola, Esa Erkamo, Katja Holmala, Terho Hyvönen, Sirkka Juhanoja, Kaarina Kauhala, Kauko Koikkalainen, Maiju Lehtiniemi, Antti Miettinen, Eija Pouta, Terhi Rytteri, Natalia Räikkönen, Jari Teeri-aho, Jouni Tulonen, Eeva-Maria Tuhkanen, Lauri Urho

Förslag till plan för hantering av invasiva främmande arter

PRESENTATIONSBLAD FÖR RAPPORT

Utgivare & utgivningsdatum	Statsrådets kansli, 6.4.2017
Författare	Erja Huusela-Veistola, Esa Erkamo, Katja Holmala, Terho Hyvönen, Sirkka Juhanoja, Kaarina Kauhala, Kauko Koikkalainen, Maiju Lehtiniemi, Antti Miettinen, Eija Pouta, Terhi Ryttyäri, Natalia Räikkönen, Jari Teeriaho, Jouni Tulonen, Eeva-Maria Tuhkanen, Lauri Urho
Publikationens namn	Förslag till planen om hanteringsåtgärder av invasiva främmande arter
Publikationsseriens namn och nummer	Publikationsserie för statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet 43/2017
Nyckelord	invasiva arter, hanteringsåtgärder, riskhantering, kostnadseffektivitet
Utgivningsdatum	April, 2017 Sidantal 154 Språk Finska
URN	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-410-8

Sammandrag

Främmande arter är arter som har spridits från sitt naturliga utbredningsområde till nya områden antingen avsiktligt eller oavsiktligt. En del invasiva arter är skadliga för biodiversiteten och människans hälsa, jord- och skogsbruket, rekreativsmöjligheterna och även fastighetsvärdet.

Målsättningen med EU-HAVI projektet (Spridning och åtgärder för hantering av invasiva främmande arter) var att kartlägga förekomsten av de 37 EU-arterna i Finland, och sammanställa rekommendationer om vidtagande av åtgärder mot dessa arter. Därtill uppskattades den potentiella risken för att de i förteckningen förekommande sällskapsdjuren och trädgårds- och akvarieväxterna sprider sig i Finlands natur. Syftet med rekommendationerna för riskhantering av främmande arter innebär att åtgärderna kostnadseffektivt riktas till de brådskande och viktiga arterna.

Projektets resultat och rekommendationer för åtgärder bildar ett förslag till planen om hanteringsåtgärder av invasiva främmande arter, som nämns i paragraf 9 i lagen om främmande arter samt för de kontrollåtgärder som nämns i artikel 19 i EU:s förordning om invasiva främmande arter.

På basen av arternas utbredning, spridningsrisk och primära hanteringsåtgärder indelades arterna i fyra kategorier: 1) Etablerade arter – omgående bekämpningsåtgärder, 2) I Finland påträffade akvariearter och sällskapsdjur – information om importförbud, om uppfödning och odlingsförbud samt om förbud att släppa ut arter i miljön, 3) Sporadiskt i Finland påträffade arter / Arter som potentiellt kunde klara sig i Finland men inte ännu påträffats – avlägsnande av individer om de påträffas, 4) Arter med låg spridningsrisk – uppföljning av utbredningen. För arterna tillhörande den första kategorin (jättelokor, skunkkalla och signalkräfta) presenterades noggrannare uppgifter om utbredning samt artspecifikt prioriterade hanteringsåtgärder. Den viktigaste hanteringsåtgärden för alla 37 arter omfattar information om risker och begränsningar beträffande invasiva främmande arter samt orsakerna till begränsningarna.

Den här publikation är en del i genomförandet av statsrådets utrednings- och forskningsplan för 2016 (tietokayttoon.fi).

De som producerar informationen ansvarar för innehållet i publikationen. Textinnehållet återspeglar inte nödvändigtvis statsrådets ståndpunkt

Förslag till plan för hantering av invasiva främmande arter

SAMMANSLAG

1. Bakgrund och mål

I projektet Spridningen hos invasiva främmande arter i EU och bekämpningsåtgärder (EU-HAVI) kartlades förekomsten av de 37 invasiva främmande arter som ingår i EU:s förteckning i Finland och sammanställdes rekommendationer om vilka åtgärder som ska vidtas i fråga om arterna. Därtill uppskattades den potentiella risken för att de i förteckningen förekommande sällskapsdjuren och trädgårds- och akvarieväxterna sprider sig i Finlands natur. Syftet med rekommendationerna för riskhantering av främmande arter innebär att åtgärderna kostnadseffektivt riktas till de mest brådskande och viktiga arterna.

Projektets resultat och rekommendationer för åtgärder bildar ett förslag till planen om hanteringsåtgärder av invasiva främmande arter, som nämns i paragraf 9 i lagen om främmande arter samt för de kontrollåtgärder som nämns i artikel 19 i EU:s förordning om invasiva främmande arter.

Projektet EU-HAVI genomfördes av Naturresursinstitutet (koordinator), Finlands Miljöcentral och Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland.

1.1 HANTERING AV FRÄMMANDE ARTER

Främmande arter är arter som oavsiktligt spridits med människor till nya områden eller som avsiktligt har importerats. Målet är att förhindra spridningen av invasiva främmande arter och förhindra att de ökar i antal på grund av de skador som de förorsakar. En del invasiva arter är skadliga för biodiversiteten och människans hälsa, jord- och skogsbruket, rekreativsmöjligheterna och även fastighetsvärdet. Man känner till att främmande arter orsakar betydande produktionsbortfall, trots att det inte har gjorts någon helhetsbedömning av de kostnader som främmande arter orsakar i Finland.

Främmande arter som är i olika spridningsstadier kräver olika hanteringsåtgärder. Det effektivaste är om artens ankomst och spridning till nya områden helt och hållet kan förhindras. I bekämpningen av redan etablerade främmande arter kan det bli nödvändigt att göra val, som prioritering av arter eller åtgärder. Om arten har spridit sig till stora områden och det inte är tekniskt möjligt eller vettigt ur ett ekonomiskt perspektiv att bekämpa eller utrota den, kan en begränsning av beståndet eller förhindrande av att arten sprider sig till nya områden sättas som mål för att minimera skadorna. Syftet är att inrikta bekämpningsåtgärderna så att de har bästa möjliga kostnadseffektivitet.

1.2 KRAVEN I LAGSTIFTNINGEN

Kontroll över spridningen av främmande arter förutsätter nationellt och internationellt samarbete. EU:s förordning om främmande arter (EG) nr 1143/2014 som trädde i kraft i början av 2015 förutsätter att det i alla medlemsstater används effektiva hanteringsåtgärder för att utrota invasiva främmande arter eller begränsa deras spridning. I EU har en förteckning uppgjorts över 37 invasiva främmande arter, som åtgärderna ska inriktas på. Listan uppdateras vid behov. Av arterna i förteckningen är det jätteflokkan och signalkräftan som spridit sig mest i naturen i Finland. Enligt EU:s förordning ska medlemsstaterna använda effektiva hanteringsåtgärder för att bekämpa invasiva främmande arter som har stor spridning. Åtgärderna ska ha införts inom 18 månader från det att EU:s förteckning över invasiva främmande arter trädde i kraft, vilket var 3.8.2016. Enligt den nationella lagen om hantering av risker orsakade av främmande arter (1709/2015), som trädde i kraft i början av 2016, godkänner jord- och skogsbruksministeriet planen för hanteringsåtgärder som avses i artikel 19 i förordningen om främmande arter. Resultaten från detta projekt och åtgärdsrekommendationerna utgör planförslaget.

Utredningen stöder även genomförandet av målen i det principbeslut som statsrådet godkände den 15 mars 2012 om den nationella strategin för främmande arter.

Arter som ingår i EU:s förteckning över invasiva främmande arter och den nationella förordningen omfattas av vissa begränsningar och förbud: det är förbjudet att importera, odla, sälja, på annat sätt hålla och släppa ut arten i miljön. Syftet med hanteringsåtgärderna för främmande arter är att trygga biodiversiteten, ekosystemets funktion och de ekosystemtjänster som naturen producerar. Hanteringsåtgärderna i anslutning till EU:s förordning om invasiva främmande arter anpassas till de speciella förhållandena i Finland baserat på resultaten från denna utredning. Finland rapporterar om utbredningen av de arter som ingår i EU:s förteckning över invasiva främmande arter och om bekämpningsåtgärderna till EU.

Tabell 1. Lagstiftning om invasiva främmande arter

Rättsakt	given	ikraftträdande
Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1143/2014 om förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter	22.10.2014	1.1.2015
Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2016/1141 om antagande av en förteckning över invasiva främmande arter av unionsbetydelse i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1143/2014	13.6.2016	3.8.2016
Lag om hantering av risker orsakade av främmande arter (1709/2015)	30.12.2015	1.1.2016
Statsrådets förordning om invasiva främmande arter av nationell betydelse (1725/2015)	30.12.2015	1.1.2016

1.3 MÅL

I anslutning till bekämpningsåtgärder mot främmande arter med stor spridning enligt EU:s förordning om invasiva främmande arter var syftet med projektet EU-HAVI att kartlägga utbredningen och de viktigaste förekomsterna i Finland av invasiva främmande arter (för de arter som påträffas i Finland) som ingår i EU:s förteckning över främmande arter (och kaukasisk jättefloka, som är jämförbar med dem och av nationell betydelse)

- 1) samt risken att de breder ut sig till Finland (arter som inte ännu finns i Finland) och
- 2) eventuella skadeverkningar och risken att de sprider sig till nya områden i Finland samt
- 3) utarbeta rekommendationer om hur hanteringsåtgärderna ska inriktas på olika arter och områden (prioritering) och
- 4) bedöma kostnadseffektiva hanteringsåtgärder (bekämpningsåtgärdernas kostnader och nytta) för att utrota de arter som finns i Finland eller begränsa spridningen av prioriterade arter.

Huvudsyftet med projektet EU-HAVI var att utreda i vilken omfattning de invasiva främmande arter som EU listat finns i Finland och vilka åtgärder som krävs för arterna som har stor spridning. För de arter som finns i EU-förteckningen gjordes en utredning om utbredningen av och riskerna med varje art i Finland. I bedömningen beaktades artens egenskaper, eventuella skador som arterna orsakar, arternas möjligheter att sprida och klara sig i vårt klimat, artens invasionskedde och utbredning samt de bekämpningsåtgärder som står till förfogande.

Med tanke på att sköta EU:s förpliktelser är det viktigt att uppgifterna om utbredningen för de invasiva främmande arterna är så detaljerade och aktuella som möjligt. I projektet preciserades uppgifter om utbredningen av jättefloka, signalkräfta, gul skunkkalla och ullhandskrabba som redan finns i Finlands natur genom att utreda deras viktigaste förekomster. Därtill uppskattades den potentiella risken för att de i förteckningen förekommande sällskapsdjuren och trädgårds- och akvarieväxterna sprider sig i naturen.

Bedömningen som baserar sig på en kostnads-nyttoanalys av de risker som främmande arter innebär och de medel som finns för att bekämpa dem hjälper till vid valet av de hanteringsåtgärder som är bäst för samhället. I projektet var målet att genom en prioritering av hanteringsåtgärder ta reda på vilka hanteringsåtgärder, som Finland borde satsa på. Syftet är att stöda beslutsfattandet för beslutsfattare, myndigheter och enskilda aktörer så att tillgängliga resurser kan inriktas kostnadseffektivt på rätt objekt och hanteringsåtgärder.

Syftet med projektet EU-HAVI var även att förbättra medvetenheten om risker i anslutning till främmande arter och vilka medel som finns för att bekämpa invasiva främmande arter. Samtidigt var målet att förbättra exaktheten för informationen om arternas utbredning, gynna förebyggandet av skador och stöda verkställandet av lagstiftningen om främmande arter. En viktig kommunikationskanal för projektet var den nationella portalen för främmande arter www.vieraslajit.fi. Projektets syfte var att förbättra verkställandet av hanteringsåtgärder genom att öka intressentgruppernas nätverksbildning, vilket förverkligades på temadagen Vieraslajien hallinta som ordnades den 8 november 2016 i Helsingfors. Frågor som kom fram i temadagens workshoppar och diskussioner har beaktats när rekommendationer om hanteringsåtgärder utarbetades.

2. REKOMMENDATIONER OM HANTERINGSÅTGÄRDER

2.1 KLASSIFICERING AV PRIMÄRA HANTERINGSÅTGÄRDER SAMT PRIMÄRA ARTSPECIFIKA HANTERINGSÅTGÄRDER OCH INRIKTNINGEN AV DEM

Utifrån riskanalys kan de 37 arter som ingår i EU:s förteckning över invasiva främmande arter indelas i fyra kategorier på basis av deras nuvarande utbredning, spridningsrisken och de nödvändiga primära hanteringsåtgärderna. De primära hanteringsåtgärderna har presenterats i prioritetsordning.

1) Etablerade arter – omgående bekämpningsåtgärder

I denna grupp ingår *bredloka* och *jättefloka*, *gul skunkkalla* och *signalkräfta*, som påträffas etablerade i Finlands natur. I denna granskning finns även den nationellt betydelsefulla kaukasiska jätteflokans som ingår i förteckningen över invasiva främmande arter.

Arter som ingår i grupp 1 är: *bredloka*, *jättefloka*, *gul skunkkalla* och *signalkräfta*

Primära bekämpningsåtgärder för dessa arter är:

JÄTTEFLOKOR (BREDLOKA, JÄTTEFLOKA OCH KAUKASISK JÄTTEFLOKA)

- Jätteflokorna utrotas helt från Finland inom de närmaste 20 åren.
 - Ansvars- och samarbetsparter: NTM-centralerna, kommunerna, Trafikverket, Senatfastigheter, markägare, Forststyrelsen, organisationer
 - Tidsplan: jätteflokorna utrotade före utgången av 2037
- Avlägsnar förekomsten av jätteflokor i prioritetsordningen:
 1. förekomster bland bebyggelsen och på rekreationsområden
 2. nya förekomster
 3. förekomster, där jätteflokans sprider sig lätt i miljön
 4. förekomster, som hotar utrotningshotade arter och naturtyper
 5. förekomster på natur- eller landskapsskyddsområden
 6. förekomster i värdefulla kulturmiljöer och biotoper
 7. förekomster som finns längre bort från mänsklig bebyggelse och trafikleder
 8. förekomster, som sannolikt inte sprider sig i miljön på grund av något spridningshinder
 - Ansvars- och samarbetsparter: NTM-centralerna, kommunerna, Trafikverket, Senatfastigheter, markägare, Forststyrelsen, organisationer
 - Tidsplan: jätteflokorna utrotade före utgången av 2037
- Den effektivaste användningen av kemiska och mekaniska bekämpningsmetoder planeras specifikt för varje förekomst.
 - Ansvars- och samarbetsparter: NTM-centralerna, kommunerna, Trafikverket, Senatfastigheter, markägare, Forststyrelsen, organisationer, företag
 - Tidsplan: jätteflokorna utrotade före utgången av 2037

- Förstör avfall med jättefloka och jordmaterial som innehåller jättefloka på ett ändamålsenligt sätt.
 - Ansvars- och samarbetsparter: NTM-centralerna, kommunerna, Trafikverket, Senatfastigheter, markägare, Forststyrelsen, organisationer, företag
 - Tidsplan: jätteflokorna utrotade före utgången av 2037
- Fortsätter uppföljningen även flera år efter att förekomsten verkar ha försvunnit.
 - Ansvars- och samarbetsparter: NTM-centralerna, kommunerna, Trafikverket, Senatfastigheter, markägare, Forststyrelsen, organisationer, företag
 - Tidsplan: jätteflokorna utrotade före utgången av 2037
- Utvecklar hanteringen av avfall från främmande växter och jordmaterial samt ökar antalet mottagningsplatser.
 - Ansvars- och samarbetsparter: NTM-centralerna, kommuner, företag
 - Tidsplan: kontinuerlig
- Utreder bekämpningsmedel och bekämpningsmetoder som ersätter glyfosat.
 - Ansvars- och samarbetsparter: forskningsinstitut och högskolor, Tukes, JSM, MM
 - Tidsplan: omedelbart
- Inför ett nationellt uppföljningssystem för främmande arter (plats:laji.fi), där det finns ett tydligt och enhetligt sätt att registrera förekomstens omfattning, bekämpningsåtgärder och uppföljningen av dem samt möjligheter att få en förteckning över de nyaste förekomsterna i ett visst område (t.ex. kommunen) och de bekämpningsåtgärder som vidtagits.
 - Ansvars- och samarbetsparter: Naturresursinstitutet (Luke), Finlands miljöcentral (Syke), NTM-centralerna, kommuner
 - Tidsplan: 2018-
- Inkluderar frågan om främmande arter speciellt i läroplanerna för yrkesutbildning inom naturbruk.
 - Ansvars- och samarbetsparter: UKM, Utbildningsstyrelsen
 - Tidsplan: när studieplanen förnyas
- Informerar aktivt om jätteflokornas skadlighet, bekämpningsmetoder, hanteringen av växtavfall och användningen av portalen för främmande arter i olika medier.
 - Ansvars- och samarbetsparter: NTM-centralerna, kommuner, Kommunförbundet, Trafikverket, forskningsinstitut och högskolor, Forststyrelsen, Grönmiljöförbundet, trädgårds- och naturskyddsorganisationer
 - Tidsplan: kontinuerligt

Gul skunkkalla

- Avlägsnar förekomster och utarbetar vid behov en förekomstspecifik bekämpningsplan.

- Ansvars- och samarbetsparter: NTM-centralerna, kommuner, markägare, Forststyrelsen
- Tidsplan: 2018-
- Fortsätter uppföljningen av förekomster som avlägsnats tre år efter avlägsnandet för små förekomster och 10 år för stora förekomster.
 - Ansvars- och samarbetsparter: NTM-centralerna, kommuner, markägare, Forststyrelsen
 - Tidsplan: 3–10 år efter avlägsnandet
- Fortsätter med information och upplysning om artens skadliga konsekvenser.
 - Ansvars- och samarbetsparter: forskningsinstitut och högskolor, NTM-centralerna, Grönmiljöförbundet, trädgårds- och naturskyddsorganisationer
 - Tidsplan: 2018-

Signalkräfta

- Övervakar att förbuden följs:
 - Det är förbjudet att plantera, odla och importera levande signalkräftor.
 - Signalkräftor får inte flyttas utanför fångstområdet i de vatten där de förekommer.
 - Det är förbjudet att sumpas signalkräftor i en annan del av vattendraget än där de har fångats.
 - Ansvars- och samarbetsparter: NTM-centralerna, kommuner, polisen, Tullen, ägare av vattenområden, fiskeriområden, Forststyrelsen, kräftfiskare
 - Tidsplan: kontinuerlig
- Effektiverar informationen om förbudet att plantera ut, sprida, odla och sumpas signalkräftor samt orsakerna till det.
 - Ansvars- och samarbetsparter: JSM, NTM-centralerna, Naturresursinstitutet (Luke), ägare av vattenområden, organisationer
 - Tidsplan: kontinuerlig
- Effektiverar ansvarsfull fångst och användning av samt handel med signalkräftor.
 - Ansvars- och samarbetsparter: NTM-centralerna, ägare av vattenområden, fiskeriområden, handeln, kräftfiskare, organisationer
 - Tidsplan: kontinuerlig
- Ser i samarbete med vattenområdets ägare till att det på flodkräftornas skydds- och skötselområden:
 - Avlägsnas nya förekomster av signalkräftor så snabbt som möjligt innan de hinner sprida sig till ett större område.
 - Förhindrar planmässigt och effektivt att beståndet med signalkräftor växer och breder ut sig.
 - Ansvars- och samarbetsparter: NTM-centralerna, kommuner, ägare av vattenområden, Forststyrelsen, fiskeriområden, organisationer

- Tidsplan: kontinuerlig
- Inkluderar en plan för att hantera och förhindra signalkräftornas spridning i användnings- och skötselplaner för nya fiskeriområden.
 - Ansvars- och samarbetsparter: NTM-centralerna, fiskeriområden
 - Tidsplan: 2019- (när fiskeriområden grundas och utarbetandet av användnings- och skötselplaner för dem påbörjas)
- Utreder möjligheter och metoder för att utrota signalkräftorna från vattendragen.
 - Ansvars- och samarbetsparter: NTM-centralerna, kommuner, ägare av vattenområden, Forststyrelsen, forskningsinstitut och högskolor, organisationer
 - Tidsplan: så fort som möjligt
- Utreder metoder för ändamålsenlig reglering av bestånden med signalkräfter och faktorer som påverkar beståndets utveckling.
 - Ansvars- och samarbetsparter: ägare av vattenområden, Naturresursinstitutet (Luke), organisationer
 - Tidsplan: så fort som möjligt
- Följer med signalkräftans utbredning på det sätt som EU:s förordning om invasiva främmande arter och strategin för främmande arter förutsätter.
 - Ansvars- och samarbetsparter: NTM-centralerna, ägare av vattenområden, fiskeriområden, Naturresursinstitutet (Luke)
 - Tidsplan: kontinuerlig datainsamling, lägesöversikt med 3 års mellanrum
- Utreder och främjar effektivare utnyttjande, förädling och produktifiering av signalkräftfångsten så att effektiv fångst av signalkräfter är mera lönsamt.
 - Ansvars- och samarbetsparter: NTM-centralerna, ägare av vattenområden, forskningsinstitut och högskolor, förädlingsföretag
 - Tidsplan: 2017-
- Utreder och bidrar till att minska möjligheterna för att transportera signalkräfter levande och utvecklar metoder för kräftfångst, förvaringstekniker, uppsamling och logistik.
 - Ansvars- och samarbetsparter: JSM, NTM-centralerna, företag, forskningsinstitut och högskolor
 - Tidsplan: så fort som möjligt
- Ökar möjligheterna för kräftfångst, gynnar kontrollerad tillgång på kräftfisketillstånd och möjliggör kommersiell kräftfångst.
 - Ansvars- och samarbetsparter: NTM-centralerna, ägare av vattenområden, fiskeriområden, organisationer
 - Tidsplan: inleds omedelbart, kontinuerlig

2) I Finland påträffade akvariearter och sällskapsdjur – information om importförbud, om uppfödning och odlingsförbud samt om förbud att släppa ut arter i miljön.

I denna grupp ingår kakomba, vattenhyacint och rödörad vattensköldpadda, som är akvariearter som inte klarar sig i Finlands natur samt röd sumpkräfta, marmorkräfta, amerikansk dvärgkräfta, gulvårtskräfta, bandslätting och amursömnfisk som förmodligen klarar

sig i Finlands natur samt sibirisk jordekorre och tvättbjörn som hållits som sällskapsdjur. Av arterna har enstaka rymlingar av rödörad vattensköldpadda och sibirisk jordekorre någon gång påträffats i Finlands natur. Människan har en central roll i spridningen av arterna som ingår i gruppen till Finland. Endast amursömnfisk kan sprida sig naturligt, men människan gynnar även spridningen av den. Utöver importförbudet enligt förordningen om invasiva främmande arter är en viktig hanteringsåtgärd således även upplysning av fritidsfiskare samt akvarister och personer som har sällskapsdjur om de eventuella skador som arterna ger upphov till i naturen, om förbudet att föda upp och odla samt om betydelsen av att hantera rymningsrisken. Om exemplar av arten ändå observeras i naturen, ska åtgärder för att avlägsna eller begränsa deras spridning vidtas så fort som möjligt.

Arter som ingår i grupp 2: *kakomba, vattenhyacint, rödörad vattensköldpadda, sibirisk jordekorre, tvättbjörn, röd sumpkräfta, marmorkräfta, amerikansk dvärgkräfta, gulvårtskräfta, bandslätting* och *amursömnfisk*.

- Upplyser fritidsfiskare samt akvarister och personer som har sällskapsdjur om förbudet att importera, föda upp och odla samt släppa ut i naturen och om ändamålsenlig utrotning.
 - Ansvars- och samarbetsparter: JSM, Naturresursinstitutet (Luke), Finlands miljöcentral (Syke), NTM-centralerna, Evira, veterinärer
 - Tidsplan: kontinuerlig
- Vidtar i mån av möjlighet åtgärder för att avlägsna exemplaren eller hindra spridningen, om exemplar av arten observeras i naturen.
 - Ansvars- och samarbetsparter: NTM-centralerna, Naturresursinstitutet (Luke), Finlands miljöcentral (Syke), kommuner
 - Tidsplan: kontinuerlig

3) Sporadiskt i Finland påträffade arter/Arter som potentiellt kunde klara sig i Finland men inte ännu påträffats – avlägsnande av individer om de påträffas

Risken att arter i denna grupp sprider sig till Finland varierar. Grå ekorre och javanesisk mungo kunde klara sig i Finlands klimat, men de har ingen sannolik utbredningsrutt till Finland. Flytspikblad, afrikansk vattenpest, storslinga, oxgroda, amerikansk kopparand och ullhandskrabba klarar sig i sin tur inte i Finlands klimat. Amerikansk kopparand och ullhandskrabba kan även sprida sig till Finland på naturlig väg. Båda arterna har påträffats som sporadiska besökare i Finland, ullhandskrabban årligen. Spridningstrycket för amerikansk kopparand har minskat tack vare effektiv utrotning utanför Finland. Ullhandskrabban kommer förutom på naturlig väg även med fartygstrafiken. När barlastvattenkonventionen träder i kraft på hösten 2017 kommer artens spridning med fartygen att minska i någon mån. Enligt förordningen om invasiva främmande arter av nationell betydelse är det förbjudet att importera arter i denna grupp, vilket akvarister och personer som har sällskapsdjur ska upplysas om. Om exemplar av arten påträffas i Finland, ska de avlägsnas. Observationer ska meddelas till portalen för främmande arter.

Arter som ingår i grupp 3: *afrikansk vattenpest, storslinga, flytspikblad, grå ekorre, javanesisk mungo, oxgroda, amerikansk kopparand* och *ullhandskrabba*.

- Exemplar av arten avlägsnas när de påträffas (ullhandskrabban kan vem som helst avlägsna, övriga arter ska anmälas till NTM-centralen).

- Ansvars- och samarbetsparter: NTM-centralerna, fiskare
- Tidsplan: kontinuerlig
- Upplyser akvarister och dem som har sällskapsdjur om importförbudet.
 - Ansvars- och samarbetsparter: JSM, MM, Naturresursinstitutet (Luke), Finlands miljöcentral (Syke), NTM-centralerna, Tullen, Evira, akvarie- och sällskapsdjurshandeln
 - Tidsplan: kontinuerlig

4) Arter med låg spridningsrisk – uppföljning av utbredningen.

I denna grupp ingår 14 arter, som inte har påträffats alls i Finland och som inte klarar sig i Finlands klimatförhållanden. Som nuvarande hanteringsåtgärd för dessa arter räcker uppföljning av utbredningen utanför Finland bl.a. via EU:s informationssystem.

Arter som ingår i grupp 4: *saltbaccharis*, *storblommig ludwigia*, *krypludwigia*, *flikpartenium*, *gisselpilört*, *kudzuböna*, *huskråka*, *helig ibis*, *pallasekorre*, *vanlig näsbjörn*, *nutria*, *kinesisk muntjak*, *östlig rävekorre* och *sammetsgeting*.

- Följer bl.a. upp utvecklingen för arternas utbredningsområde utanför Finland genom att utnyttja bl.a. EU:s informationssystem.
 - Ansvars- och samarbetsparter: NTM-centralerna, Luomus, JSM, Naturresursinstitutet (Luke), Finlands miljöcentral (Syke)
 - Tidsplan: kontinuerlig

Det ska beaktas att det är förbjudet att importera, föda upp och odla, sälja och på annat sätt inneha samt att släppa ut de 37 arter som ingår i EU:s förteckning över invasiva främmande arter i miljön. Signalkräfter kan dock ännu fångas, förvaras och transporteras för eget bruk eller försäljning i enlighet med den nationella planen för hanteringsåtgärder. Även de sällskapsdjur som innehades innan förordningen trädde i kraft kan ägaren ha till slutet av deras livslängd, bara ägaren ser till att de inte rymmer eller förökar sig.

2.2 Allmänna åtgärdsrekommendationer för hantering av främmande arter

I allmänhet behövs följande åtgärder för hantering av invasiva främmande arter:

- Ökar medvetenheten om främmande arter med hjälp av flerkanalskommunikation
 - Ökar medvetenheten om främmande arter bland beslutsfattare, kommuner och städer samt medborgarna
 - även riktad kommunikation: bl.a. akvarieaffärer och akvarister, trädgårdshandeln, (köks)trädgårdsmästare, sällskapsdjurshandeln och personer som sysslar med sällskapsdjur, turister samt fritids- och yrkesfiskare
 - Ansvars- och samarbetsparter: JSM, MM, KM, forskningsinstitut och högskolor, NTM-centraler, Kommunförbundet, kommuner, Forststyrelsen, Delegationen för frågor om hantering av främmande arter, trädgårds- och naturskyddsorganisationer, akvarie- och sällskapsdjurshandeln
 - Tidsplan: kontinuerlig

- Koncentrerar uppgifter om främmande arter till portalen för främmande arter
 - Inför ett nationellt uppföljningssystem för främmande arter (plats:laji.fi), där det finns ett tydligt och enhetligt sätt att registrera förekomstens omfattning, bekämpningsåtgärder och uppföljningen av dem samt möjligheter att få en förteckning över de nyaste förekomsterna i ett visst område (t.ex. kommunen) och de bekämpningsåtgärder som vidtagits
 - Användningen av portalen till att göra anmälningar ska göras bekant för myndigheter och medborgare.
 - I portalen finns kontaktuppgifter till ansvariga myndigheter för de olika artgrupperna
 - Ansvars- och samarbetsparter: Naturresursinstitutet (Luke), Finlands miljöcentral (Syke), NTM-centralerna, kommuner
 - Tidsplan: 2018-
- Ökar samarbetet med olika aktörer och sektorer bl.a. genom att regelbundet ordna seminarier och workshoppar om främmande arter där aktörer som arbetar med främmande arter kan dela erfarenheter och uppdatera sina kunskaper.
 - Ansvars- och samarbetsparter: JSM, MM, KM, Delegationen för frågor om hantering av främmande arter, Naturresursinstitutet (Luke), Finlands miljöcentral (Syke), NTM-centralerna, kommuner, organisationer, företag
 - Tidsplan: kontinuerlig
- Klargör varje aktörs roll och den inbördes ansvarsfördelningen efter behov.
 - Ansvars- och samarbetsparter: JSM, MM, KM, Naturresursinstitutet (Luke), Finlands miljöcentral (Syke), NTM-centralerna, kommuner
 - Tidsplan: så fort som möjligt
- Tryggar tillräckligt med resurser, vilket är en förutsättning för kontinuiteten i arbetet med främmande arter.
 - Ansvars- och samarbetsparter: JSM, MM, KM
 - Tidsplan: kontinuerlig
- Producerar ytterligare undersökningar bl.a. för att täcka följande informationsluckor:
 - de ekonomiska skador som invasiva främmande arter bidrar till och effekterna på biodiversiteten, ekosystemets funktion och livsmiljön (bedömning)
 - noggrannare uppgifter om förekomst, framförallt antalet exotiska sällskapsdjur
 - de olika främmande arternas förutsättningar att klara sig i Finlands förhållanden inklusive effekterna av klimatförändringen (framförallt de arter som kommer från EU)
 - faktorer som påverkar utvecklingen av beståndet av främmande arter med tanke på hanteringen
 - nya hanteringsmetoder, som bekämpningsmetoder som ersätter glyfosat, möjligheter och metoder för att utrota signalkräftan från vattendragen
 - Ansvars- och samarbetsparter: forskningsinstitut och högskolor, aktörer som finansierar forskning, JSM, MM

- Tidsplan: kontinuerlig